

ARXIV

DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

ANY XV - SEGONA EPOCA

MAIG - JUNY DE 1933 :: N.º 83

SUMARI:

TEXT: Les Diades de Germanor Locals. — Probable origen de les vetes i embans de bicarbonat de calç en les argiles pontianes dels voltants de Terrassa, per *J. Elías*. — Impressions d'una travesia del Sahara i caceres al Níger, per *Aristides Vallès*. — Els ideals excursionistes. Conferència del senyor Maspons i Anglasell, per *F.* — Un cas del segle XVII^è per *Gabriel Castellà*. — Coneixements de l'acampador. — Crònica. — Excursions Oficials.

GRAYATS: Plaça dels camells de Ghardaia, clíxé *A. Vallès*. — Caçador de lleons, per mitjà de fletxes, clíxé *A. Vallès*. — Vores del Níger a Gao, clíxé *A. Vallès*.

«La Eléctrica Tarrasense» - Nou, 17 - Bateria, Làmpares i materials per a cotxes

Fàbrica de Corretges i Guarnicioneria en general
Especialitat en la d'Automòbils

Casa Castella Español

Casa fundada l'any 1790

Corretges de Goma i Lona

ESGLÈSIA, DEL 20 AL 24 - TELEFON, 2151

Joieria - Bisuteria - Optica

VDA. DE J. BALADA

Suc. de PERE CULELL

Font-vella, 19 - Palla, 2

*ESTORES, PERSIANES, HULES
ALFOMBRES, PLUMEROS*

A. ROVIRA

CASA SIMON

Font-vella, 14 - Terrassa

Sabateria
EGARA

Rambla d'Egara, 213

Calçats de Novetat
Especialitat amb els d'excursió
Nou model triple cosit

Agustí Devant
Sastre

Fontvella

M. ABAD RIBERA

Pues i Lliços per a Teixits :: Extens assortit en Pues de Lloguer
Filferros de totes classes :: Enreixats metàl·lics :: Laminació
en fred de cercols per a embalatges i altres indústries

CARRETERA ULLASTRELL, 29

TELÉFON, 2105

MAGATZEMS DE MOBLES
de tots estils i preus

ENTRADA LLIURE

3, SANT PAU, 3

Pressupostos gratis sens compromís

Nuvis, no deixeu de visitar-me si vos agrada l'estalvi.

CASA LLUGANY

SKIS estrangers i del país
des de 35 pessetes a 130 pessetes.

FIXACIONS
de diferents models.

BASTONS

per a SKI de totes classes i preus
Articles per a tots els ESPORTS

CARRER DE ST. PERE, 39

Construcció de CLAUS

de totes classes i
ARTICLES de FERRETERIA

RAMON MORRAL

Especialitat amb tota classe de
Tatxes per calçats d'excursió.

CREU, 77 - Telèf. 2287 - TERRASSA

Encarregueu els vostres impresos de qualitat a

JOAN MORRAL

IMPRESSOR

Nord, 22

TERRASSA

Telef., 1424

ARXIV

DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

ANY XV

Segona època

MAIG - JUNY 1933

NÚM. 83

Les Diades de Germanor Locals

DESITGEM sincerament que tots els excursionistes locals, tinguin un afinat sentit respecte a les Diades de Germanor que es celebren. I ho desitgem en mires a un notable aveng col·lectiu. Es naturalíssim que cada agrupament celebri amb tot l'entusiasme i esplendor possibles, la seva Diada de Germanor; elles són formosos caps de brot que mostren llur ufana, d'aquell arbre que tot solet començà a florir bellament per les altes i solellades serres de l'Ubach.

Què més podíem cobejar en tan curt termini?

Les nostres estimades entitats germanes, saben els treballs que diverses vegades hem fet per a intensificar la germanor entre tots els excursionistes.

Una junta plena d'optimisme i de bons desitjos, va intentar fa uns anys, organitzar una Diada "única", amb la col·laboració de tots.

Si bé és veritat que un nombre considerable trobaren encertada la iniciativa; d'altres s'hi oposaren de tal manera, que en les primeres tasques d'organització, ja va vesllumar-se el fracàs, i, ni cal dir-ho, la Diada va celebrar-se sense l'escalf i la germanor que es perseguia.

I ara aproximadament fa un any, proposarem a totes les entitats, que no sols tinguessin en consideració les diverses Diades,

sinó que cada una d'elles fos l'excursió oficial de totes les agrupacions excursionistes, o sigui l'assistència social mútua a totes les Díades.

La realitat dels fets, ens ha demostrat obviament, que aquestes idees tan falagueres, dissortadament encara no són practicables i actualment viuen en el terreny de les il·lusions.

Fóra possible, doncs, conèixer tots els excursionistes locals en una sola entitat global, que sens cap dubte ens reportaria a tots grans avantatges? No. Dissortadament no estem preparats encara per a tan simpàtic esdeveniment.

Exteriorment, sembla una cosa, i, interiorment n'és una altra de molt distinta. No volem esbrinar ara les causes, a les quals a tots poc o molt ens atanyen.

Les millores en aquest terreny, a nosaltres, en bona part, ens les assenyala la Diada de Germanor.

La Diada a nosaltres ens és un perfecte baròmetre que ens mostra els graus que hem ascendit, però—i aixó és el més important—també ens delata els que ens manquen per escalar.

Aneu a saber si el dia senyalat per a unir-nos tots plegats, serà el que sense donar-nos-en compte, sense cap mena de reunió ni discussió, ens trobarem tots en una Diada excursionista qualsevol, però indiscutiblement de vera Germanor.

Tenim el pressentiment que la cobejada i dignificadora unió excursionista, s'efectuarà en una insospitada però vertadera i memorable Diada de Germanor.

Cal encarrilar-hi totes les nostres activitats.

Probable origen de les vetes i embans de bicarbonat de calç en les argiles pontianes dels voltants de Terrassa

En els contorns de la nostra Ciutat les argiles sovint presenten moltes esquerdes plenes de vetes i embans de bicarbonat de calç. Aquestes inscrustacions generalment són verticals, però altres inclina-

des, i amb menys freqüència formen xarxes travessant-se unes vetes amb altres.

En els desmunts de la via del Nord i en els marges de les carreteres i camins hi sovintegen aquestes vetes i embans de bicarbonat. Un bell exemple en forma de brancatge es veu a ambdós marges del desmunt de la via del Nord al ponent de la caseta de can Gorchs. Altre, en que s'encreuen i es travessen una munió de vetes, es trova a un desmunt de la carretera de Rellinàs, entre can Colomer i els Plans de can Amat.

Aquestes vetes de bicarbonat de calç no es troben a les parts inferior i mitja dels dipòsits argilosos sinó sempre a la superior, prop de la superfície. Algunes vegades les argiles es troben separades dels terrenys que les cobreixen per faixes de margues calcinoses d'un i dos pams de gruix, i d'elles s'en desprenen vetes que s'endinsen en les argiles. Així es pot veure al desmunt de ponent de la caseta de can Boada del Pí, al desmunt que hi ha entre el torrent de les Aimerigues i el de la Maurina, al de can Gonteres i al situat entre el pont de Gayà i el del torrent del Llor. Als terrenys pontians de Viladecavalls i de prop de l'estació d'Olesa ja no hi apareixen vetes ni embans de bicarbonat.

També cal fer avinent que aquests no travessen mai els dipòsits sicilians ni quaternaris que sovint cobreixen a les argiles, ço que fa pensar que l'injecció d'aquestes vetes va produir-se en acabar l'època Pontiana, en concomitança amb els esfondraments dels terrenys de Sardanyola i Montcada. Si la producció de les esquerdes en les argiles pontianes i el seu recompliment per les vetes i embans de bicarbonat varen coincidir, com sembla, amb el començ de tals trastorns ¿no podrien ésser aquests els que varen ocasionar l'esquerdament de les argiles i el sorgiment de les d'aigües carregades de calç? Com es veu tal sospita no té res d'inversemblant.

Tan les esquerdes com les vetes i embans de bicarbonat presenten una particularitat que sembla venir en apoi d'aquesta opinió. La gran majoria de dites esquerdes i de les crostes de bicarbonat que les emplen porten la direcció de nord a sud, com es veu als desmunts de la via del Nord des del Sanatori de can Viver fins a can Gonteres, en el de la carretera de Castellar prop de can Gorchs, als marges del camí que des del Pont de Vacarisses mena a can Cardús i en molts altres indrets.

Si al darrers temps de l'època Pontiana les estrebades que venien de llevant varen ésser tan fermes que varen arrugar les argiles en un se-

guici de carenes dirigides de nord a sud, és natural que en esfondrar-se els terrenys de Sardanyola i cessar les premsades, les argiles poc abans tant apretades, reaccionessin, esquerdant-se en el mateix sentit de nord a sud en que havien estat arrugades.

En quant a les demés direccions que prenen les esquerdes i els embans de bicarbonat podrien atribuir-se a la violència amb què les aigües surgents trontollaven a les argiles en cercar sortida a l'exterior. Però podria preguntar-se ¿és que dites aigües varen brollar en el mateix lloc on s'hi veuen les vetes i embans? Encara que no en tenim cap certesa, per quant no es veuen enlloc esquerdes de baix a dalt sinó al contrari de dalt a baix, no seria estrany que sinó en tots, al menys en molts d'ells, les aigües haguessin brollat en el mateix lloc on s'hi veuen les esquerdes.

Quan hom recorda que és molt freqüent que a conseqüència d'un terratrèmol desapareixen les fonts antigues i en surten de novelles, i que altres cops les fonts s'eixuguen durant molts temps o canvien de temperatura com a Caldes de Malavella i a Bagnères de Luchon durant el terratrèmol de Lisboa a l'any 1755, el brollament d'aigües subsolars en les argiles esquerdades, és un fet que no deu sorprendre. I quin terratrèmol més espaiador no devia provocar l'esfondrament dels terrenys de Sardanyola i de Moncada, els quals varen baixar més de 200 metres, ocasionant el buidament del llac pontià de l'Alt Vallés?

La desaparició de les esquerdes de baix a dalt no té res de particular, perquè com diu un autor: «La major part de les esquerdes sísmiques es clouen després de llur producció, les unes immediatament, i a voltes les víctimes i les habitacions hi han estat engolides sense deixar-ne rastre; les altres, després d'un temps més o menys llarg». (1) A l'any 1783, durant el terratrèmol de la Calàbria, «la major part de les esquerdes restaren obertes després de la commoció: altres, obertes en el moment de la sacsejada, es tancaren instantàniament, trinxant entre les seves parets les habitacions, els arbres i els homes que acabaven d'engolir.» (2).

Apart d'això la desaparició de les esquerdes que anaven de baix a dalt és un fet que el podem contemplar amb els nostres ulls. En temps de secada a les parets del desmuntats s'hi obren clivelles longitu-

(1) Estanislau Meunier.—Article «Seismes», del «Dictionnaire de Géologie», pàg. 602.

(2) Zurchery Margollé.—«Volcanes y Terremotos», pàg. 216.—Barcelona, 1885.

dinals i poligonals; i més tard, en temps de pluges, la redissolució de les argiles forma una pasta fluïda que baixant pels reguerons omple les esquerdes fent-les desaparèixer totalment. Si les esquerdes primitives que van de dalt a baix no s'han soldat és degut a que les betes i embans de bicarbonat que s'hi troben empresonats no les han deixat fusionar.

Hi ha una teoria que ho explica d'altra manera; és la de la *decalcificació*. Suposa que les aigües de pluja, en ficar-se dins de les esquerdes, dissolien la calç, que pogués haver-hi barrejada amb les argiles i que en filtrar-se o evaporar-se les aigües hi deixaven encrostada la calç. Però pot preguntar-se ¿i la formació de les esquerdes? ¿De què pervenia tanta munió d'escletxes la major part obertes de nord a sud? Això que tan satisfactòriament ho explica la teoria de la descompressió, no ho explica la de la decalcificació.

A més cal preguntar ¿perquè avui les esquerdes produïdes a les argiles en temps de secada, quan més tard en amara-se d'aigua en temps de pluges, ¿es clouen i desapareixen completament sense deixar-hi el més petit rastre de crostes de bicarbonat com ho varen fer aleshores? ¿Es que les argiles no contenen ja calç o les aigües han perdut la propietat decalcificadora? Això tampoc ho explica l'esmentada teoria.

Sense que pretengui haver deixat resolt el problema, crec que la teoria de la *descompressió i d'erupció de manantials* concorda millor amb els trastorns geològics ocorreguts en acabar l'època *Pontiana* que no pas la de la *decalcificació*.

APÈNDIX

Per tal de què el lector pugui donar-se compte dels estralls produïts a la nostre regió pels terrabastalls ocorreguts a les acaballes de l'època *Pontiana*, i de la probable relació que puguin tenir amb l'aparició de les esquerdes i de les vetes de bicarbonat a les argiles, vaig a donar una breu relació de dits trastorns a ambdós vessants del Tibidabo.

A les darreries de l'època *Pontiana*, les empentes que venien de llevant, causades pels successius abaixaments del continent mediterrani, havien anat arrugant les argiles pontianes, produïnt-hi un seguit de carenes paral·leles dirigides de nord a sud.

Durant l'època *Messiniana* o de trànsit del miocen al pliocen, el pla de Barcelona i l'estuari del Llobregat, participant dels abaixaments del fons de la Mediterrània, varen ésser recoberts per les aigües mari-

nes, les quals, s'anaren endinsant fins a prop de Castellbisbal. Continuant l'abaixament dels terrenys, durant l'època *Plesanciana* el pla de Barcelona va quedar tant profundament submergit que les aigües marines envoltaren al Montjuïc, convertint-se aquest en un illot. Aleshores la mar va arribar ja prop de Martorell.

Els dipòsits que aquella mar va deixar en el pla de Barcelona resten encaixonats entre el repeu del Tibidabo i els arenys del Besòs i del Llobregat. En canvi ni a les platges de la Maresma ni a les costes de Garraf no s'hi troben dipòsits pliocènics, ço que prova que les muntanyes del N. E. i del S. O., que voregen el pla de Barcelona, varen romandre més o menys fermes i gairebé no participaren de l'esfondrament de dit pla.

Si la mar va arribar fins al repeu del Tibidabo, és de creure que tota la serralada compresa entre Moncada i Martorell va experimentar un remarcable abaixament i com les muntanyes de la costa i de Martorell amb les que es troba lligada varen romandre fermes, forçosament, en baixar aquella, s'havia de produir una trencadura a cada extremitat. Aquestes trencadures són les que segueixen el Besòs per un costat i el Llobregat per l'altre.

Si tota la serralada del Tibidabo va baixar, és de creure que els terrenys del Vallès que tenia darrera seu per la banda del nord, recolzats a la seva falda, devien també esfondrar-se. I com de fet: els terrenys compresos entre Sardanyola i Montcada varen esfondrar-se profundament, com ho demostren tant el pendent tan pronunciat que formen des de Terrassa fins de Moncada, com el desnivellament d'uns 200 metres que es porten de diferència les argiles del subsol de Sardanyola respecte de les Serra de Gosses, al N. O. de Terrassa.

Aquest desnivellament tan considerable, que va provocar el buidament del llac Pontjà del Vallès, forçosament havia de produir un terratrèmol tan formidable, que havia de repercutir al Vallès occidental, éssent probablement un dels seus efectes, el brollament de les aigües subsolars que varen emplenar les esquerdes, deixant-hi encrostats els embans i vetes de bicarbonat de calç.

JACINT ELIAS

Impressions d'una travessia del Sahara i caceres al Níger

Pel mes de febrer de l'any passat, sortírem de Barcelona, amb el propòsit de travessar el Sahara i anar al Sudan, En Nicolau Rubió, En Joan Botey, En Jordi Puig i el mecànic Jaume Cufi. A Alger ens esperava una camioneta Ford, equipada, expressament, amb tota mena de peces de recanvi i capaç per portar una bona quantitat de benzina, aigua i oli. Passant per bones carreteres, travessàrem l'Algèria, país semblant a Catalunya, ple de boscos d'alzines sureres, entrant, després a unes grans zones desertes. Passàrem Laghouat, on poguérem presenciar una gran festa àrab, i arribàrem a Ghardaia, bellíssima ciutat de 11.000 habitants, voltada d'altres muralles. Passejant pels estrets i tortuosos carrers, de típiques cases, pujant escales i travessant voltes i pòrtics, hom té la impressió d'estar a una ciutat milenària, que viu, avui, talment, com en els seus primitius temps. Res deu haver canviat; per això té un encís especial. Les cases d'aquesta ciutat són d'un sol pis, estan apretades les unes amb les altres, aprofitant tot el terreny. Tenen generalment una sola obertura a l'exterior, la porta. Un pati interior permet fer la vida a cobert d'indiscrecions. La religió dels seus habitants els prohibeix la dansa, la música, el cafè, el fumar, i altres distraccions. Els avant-passats dels mozabites, empesos pel seu puritanisme mahometà, lluitaren contra els Califes i després de cruels combats, fugint dels enemics, entraren en el desert i s'instal·laren a aquesta regió desolada, on pogueren viure en pau i amb el seu treball transformaren el país en oasis habitables. Aquesta inoblidable ciutat, immaculadament blanca, està adossada a un turó, del qual es destaca l'alt minaret de la mesquita.

Al matí següent sortim de Ghardaia, ens endinsem tot seguit en un terreny rocós i aspre, que ens dona la sensació del veritable desert. Ens creuem amb una interessant caravana de nòmades, de pell bruna, que caminaven al costat de llurs camells. D'alt d'aquests, dins unes paneres de cèrcols, cobertes de riques teles, de colors vius, hi van les dones. A la nostra dreta, durant hores i hores, veiem les dunes del Gran Erg occidental. A la nit, fatigats, al cap de dotze hores de camí, arribàrem a El-Golea. Aquest bell oasi està situat al peu d'una

muntanya cònica, antiga fortalesa, o Ksar, on es refugiaven els habitants de l'oasi, durant les incursions periòdiques dels nòmades. Des del cim hom gaudeix d'una magnífica vista panoràmica. Les palmeres, l'aigua i les cases, són com punts isolats i perduts en la immensitat del desert.

Amb el desig d'arribar aviat al Níger, decidim marxar, continuament, amb l'auto, rellevant-nos al volant.

El sol és fort, engegador i no podem treure'ns les ulleres fumades. La pista permet anar a tota velocitat. Els miratges es fan i es defan continuament. Sembla que sigui realment aigua el que veiem formar i fondre's davant nostre. Arribats a l'oasi de Timimoun, en el silenci impressionant de la nit, contemplàrem el cel blau obert de bat a bat damunt la mar de sorra. Infinitat d'estrelles brillaven amb una lluminositat desconeguda. Una mitja lluna, estranyament girada, ens porta a meditar en la poesia del món musulmà..... Estem en un oasi ple de palmeres, típicament saharià. Fa tres anys que no hi ha plogut gens. Vàrem córrer tot un altre dia. L'auto gairebé no podia travessar els trossos de sorra tova que ens obligaven a anar a primera i a segona marxa. L'aigua del radiador bullia. Ens enfonsàvem algunes vegades i en sortíem després de fatigar-nos treballant molt. Per fi entràrem a Reggan, l'últim oasi que hi ha anant cap al sud. Es pobre, dur, gairebé deshabitat.

El matí següent l'ocupem fent els preparatius pel gran salt del Tanezrouft, és a dir, el país de la set. Portàvem uns 500 litres de benzina i 250 d'aigua. El tinent Estienne, germà de René, el que tot sol va fer la proesa de passar el terrible Tanezrouft, i més tard fou assassinat per uns dissidents, en una emboscada, ens dona alguns consells per a poder passar millor els trossos difícils. Prenguérem un guia indígena en Bakik i, per fi, marxàrem plens d'entusiasme. Aviat perdérem de vista l'oasi; ens engolí una inacabable mar de sorra, que es perd fins a l'infinit el qual es pot recórrer en totes direccions. El terreny és pla; a voltes, lleugerament ondulat.

Hem de fer, fins a Gao, més de 1.300 quilòmetres. No parem la marxa en tota la nit, rellevant-nos; mentre els uns descansen, un de nosaltres guia el cotxe i un altre fa d'ajudant. Abans de sortir el sol, tots saltem a terra. L'espectacle és grandíós. Us corprèn la solitud i el silenci mortal que tot ho domina. Les tenebres de la nit s'esvaei-

xen i amb els primers raigs de llum el cor s'omple de joia. Som-hi altra vegada! A menjar quilòmetres i més quilòmetres de sorra, més o menys dura i de terra ressecada i estèril per la manca d'aigua. No hi ha ni un sol bri d'herba ni cap mena d'animal enlloc. De tant en tant es veuen pedres de colors diversos i alguns fòssils. En recollirem un d'un tros d'arbre, que demostra l'existència de boscos prehistòrics al Sahara. Passàrem el tròpic del cranc i al mig dia, érem al Bidó V. Demano aigua al guardià, únic habitant d'aquell lloc d'aprovisionament d'aigua i benzina el qual em contestà des del peu de la seva miserable tenda de campanya, en un llenguatge incomprensible i de mala manera. Sembla que està a punt d'esgotar la que l'hi portaren. Aquell ésser desgraciat que vivia com reclòs en una mena de presó dantesca, va acabar per tornar-se boig.

Represa la marxa i després d'ensorrar-nos vàries vegades, al cap de vuit hores arribàrem a l'Erg Egatalis, on sofrim l'aturada màxima. Saltàrem de l'interior de l'auto, homes, taulons, pales, paletes, etc. Tot-hom treballà de valent; en Bakik fou el primer que desaparegué sota la carrosseria i amb les mans treia remolins de sorra. Tinguérem de fer com un camí, per on les rodes poguessin pujar suaument. Posàrem uns taulonets i la tela metàl·lica i així avançàrem tres o quatre metres; a vegades set o vuit, però gairebé sempre tornàrem a ensorrar-nos fonament. A mitja nit, després de vàries hores de treballs forçats, mig defallits, ens adormírem com uns socs. En Bakik es quedà al ras. Al despuntar el dia treballàrem amb energia dues hores més i per fi conseguim continuar endavant llarg temps, pel desert, sempre igual, pla, immens, trovant, de tant en tant, uns munts de pedres apilades naturalment, com a tombes. Després d'aquest lloc difícil, el terreny és molt bo durant uns 150 quilòmetres que passem rabents. Apareixen les primeres herbes. Més tard veiem les primeres gazeles que boten àgils i gracioses. Quina il·lusió feien! Passàrem un espai de 10 quilòmetres, dit de la sorra podrida, de superfície aparentment dura i que s'enfonsa al xafar-la. El dia declinava, oferint-nos una posta de sol magnífica. Fruïm sentimentalment emocionats al veure les innombrables combinacions de núvols diferents, agitats pels vents i transparentats pels raigs del sol ponent, en una simfonia heroica de llum i de colors bellíssim, des del morat suau fins al roig viu i el negre. Tot en un marc de cel i terra tallat en rodó, per meitat. Gairebé sempre, aquest formidable es-

pectacle s'acaba en una resplandor que es va esmortuint tristament...

Unes fortes ensorrades ens tornaren a la realitat. Després de treballar dues hores i mitja, desistírem de sortir-ne. Al matí següent, trobarem la tela metàl·lica enganxada a una roda. Desfèrem caixes per tenir fustes per on fer passar l'auto. Fou inútil tot. L'únic remei fou descarregar l'auto i portar, a coll, les caixes uns centenars de metres lluny, per tornar a carregar-les i poder arrencar. Al cap d'unes hores de marxa sofrírem una altra ensorrada. En sortírem amb treballs i.... endavant.

El dia següent, en ple país de tuàregs, el soroll del motor fa fugir, esverades, gran quantitat de gazeles petites i alguna que altra gazela femella que anàrem trobant de tant en tant. En el viatge de retorn atrapàrem tres bonics austruços que aviat tingueren de rendir-se a la supremacia de l'auto. Quan més atribulats estaven abandonàrem la persecució i ens dirigírem a uns pous voltats de tuaregs, homes, dones i criatures que abeuraven els animals. Hi havia milers de caps de bestiar de tota mena, vaques, camells, ases, cabres i ovelles, que feien un gran brugit. Homes de cara tapada amb un vel, gent de vida primitiva i rudimentària, posat misteriós. Alguns porten espasa i llança.

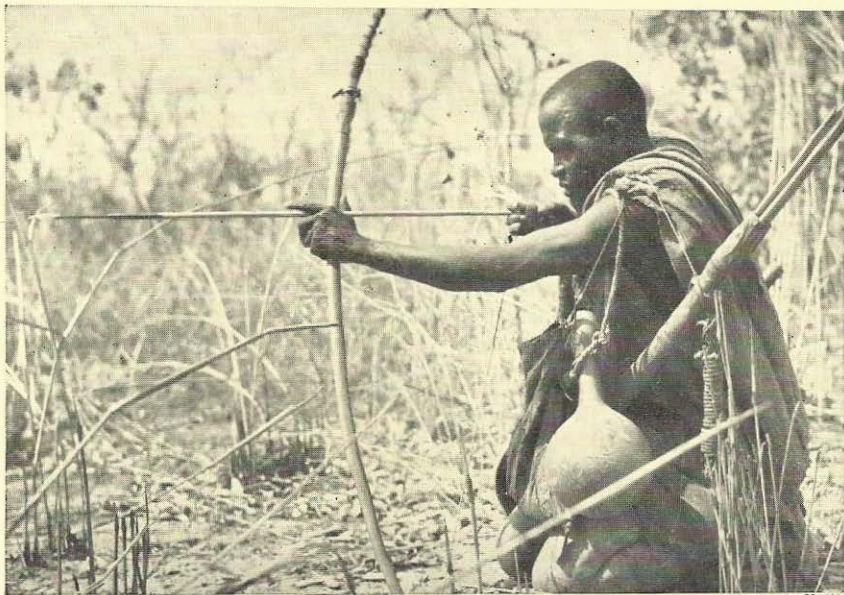
Fem més i més quilòmetres, passem els markoubas, herbes que aguanten uns munts de sorra i que fan trontollar desastrosament el cotxe amb perill de trencar-ho tot. L'endemà arribàrem a Gao. La nostra vista, cansada de sequedat i d'aridesa descansa en l'admiració de l'ample riu Níger i en la verdor de les seves vores.

Ocupàrem una barca i navegàrem deliciosament durant tres dies pel Níger fins a Barà. Erem en un paradís de caça aquàtica. També tiràrem als hipopòtams i als cocodrils. De vegades desembarquem i cacem alguns xacals i gazeles. De Barà, en pocs dies anàrem a la Mekrou, frontera del Dahomey i la Haute Volta passant per la ciutat de Niamey i per Say. En plena selva, amb una calor intensa i una set inestroncable, caçàrem pocs dies; però cobrem Kobas el sable antelope; Waterbuck o Antilop dels aiguamolls; Phacochoerus; Tragelaphus Scriptus, cocodrils, etc. A més, vàrem tenir una perillosa topada amb una lleona acompanyada dels cadells, que ens va fer front. El dia anterior, anant amb en Màde, el meu guia negre, el qual caça els lleons amb fletxa, vaig ferir un lleó. Per tot arreu es veien petjades i deixalles d'elefants i brúfols. El lloc era bo. Sols em sab greu haver-hi estat tan poc temps. Hi poguéis tornar! — ARÍSTIDES VALLÉS.

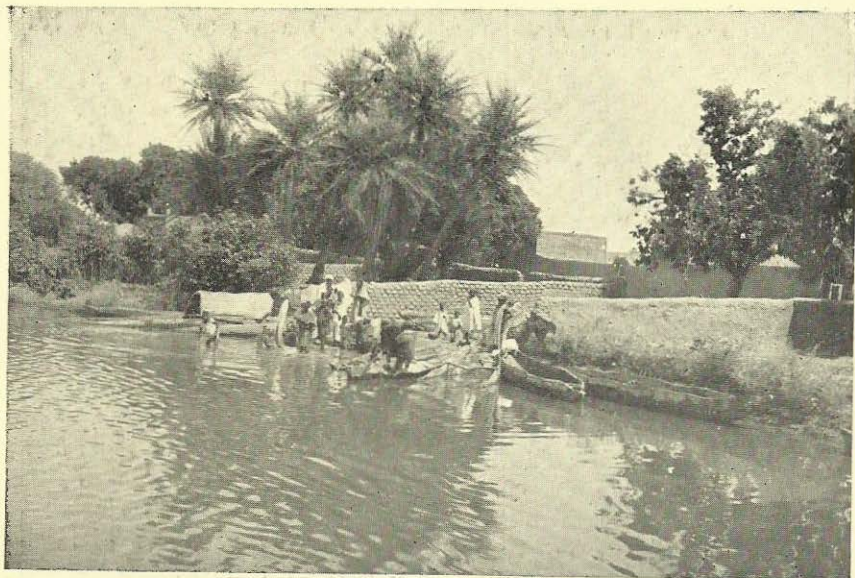
Plaça dels camells de Gardhaia

Clixé, A. Vallés

Caçador de lleons, per mitjà de fletxes

Clixé, A. Vallés

Vores del Niger, a Gao.

Clixé, A. Valls

ELS IDEALS EXCURSIONISTES

CONFERENCIA DEL SR. MASPONS I ANGLASELL

Davant un nombrosíssim auditori que, com en totes les sessions setmanals d'aquest curs, omplènà per complet la sala d'actes del nostre casal, va donar la penúltima conferència del cicle d'enguany, l'eminent jurista senyor Francesc Maspons i Anglaseu, el qual, ultra ésser President honorari de la Federació Catalana d'Entitats Excursionistes i ex-President del Centre Excursionista de Catalunya i de l'Acadèmia de Jurisprudència de Barcelona, és President de la Delegació Catalana a Ginebra, Membre del Congr s de Nacionalitats Europees i President de l'Assotiation Internationale pour l'Etude du Droit des Minorit s.

Després d'uns breus mots de presentació que pronunci  el nostre digne president, senyor Marian M. Gal , el conferenciant comença la seva peroració exposant l'existència d'un excursionisme sense neguits espirituals i buit d'idealismes, com és l'excursionisme su s, el qual sols té per finalitat agrupar individus per tal de recórrer, conjuntament, les valls i muntanyes, salvant la majoria d'obstacles per mit a de medis mecànics. No hi ha p s dubte—remarc —que l'excursionisme que sigui mogut per un ideal, superar  sempre, en gran manera, aquestes organitzacions mancades d'espiritualitat. Vegeu, si més no, l'exemple que ofereixen les nacionalitats con Anglaterra i Alemanya, on, amb l'excursionisme, procuren l'educació dels seus individus i el millorament de la seva raça.

Només és fort i fecund, allò que s'ob  amb l'esforç i el dolor; si el nostre excursionisme té, avui dia, una vida tan esplendorosa i exuberant, és degut al ferm esforç que, en crear-lo, els nostres avant-passats realitzaren per tal d'infondre-li l'ideal patri tic. L'excursionisme català, organitzat després de l'angl s i del su s, ha estat sempre una cosa forta i cal reconèixer, que junt amb els Jocs Florals, ha estat l'organització patri tica que ha ajudat més a arribar als moments actuals de desvetllament nacional. El nostre excursionisme va n ixer presentint que hi havia una pàtria per desenterrar, la pàtria oblidada del catal s i l'ideal que l'esperonà a organitzar-se, fou, precisament, el de deslliurar Catalunya del segrestament a què la varen sotmetre l'any 1714. Ultra aquest ideal patri tic, però, l'excursionisme ha realitzat i realitza una obra i una tasca que, tot i semblar infantil, és altament científica i educadora. Amb

ell s' han estudiat terrenys, costums, valors arqueològics, cançons, etc. i el jovent que el practica, puja sa, fort i optimista.

Tot reconeixent la importància de la tasca realitzada durant el transcurs d' aquesta cinquantena d' anys d' excursionisme català, cal però, que no deixem refredar el nostre entusiasme ni quedem adormits damunt les victòries assolides, puix ara més que mai serà necessari que intensifiquem el nostre idealisme de patriotes, per tal d' obtenir per Catalunya aquella llibertat integral a què té dret. Una de les tares seculars del nostre poble, és que no ens sabem comportar com a catalans durant les vint-i-quatre hores del dia. Si no obressim d' aquesta manera, les coses canviarien automàticament i no hi hauria força humana que pogués detenir els ideals pels quals lluita, des de fa segles, Catalunya i pels quals donaren la seva sang els nostres avant-passats. Heus ací, doncs, perquè és del tot necessari que l' excursionisme intensifiqui les seves activitats i penetri en l' esperit i en la raó d' ésser essencialment català. Tot posant-se en contacte amb la naturalesa, cal que procuri assolir la situació d' aquella figura mitològica que, en tocar de peus a terra, es feia més forta i invulnerable.

Vull recordar-vos—digué—la visió que de l' excursionisme féu Rafael Patxot, el qual va dir que la muntanya és el símbol de la llibertat i que el seu aire pur i lleuger, oreja l' esperit, tot donant-li major facilitat per conèixer i estimar el que val la llibertat. Si els dirigents dels pobles poguessin reunir-se i legislar sota la puresa d' un cel blau i l' esguard auster de les muntanyes i acaronsats, per l' alenada benefactora del raigs solars, segurament trobarien aquelles solucions rectes i justes que entre quatre parets no saben albirar.

En aquests moments cal que tots ens capacitem, especialment els excursionistes, que cal obrar, durant totes les hores del dia, en un sentit integralment català. I encara que no vull entrar en matèria política—prosseguí el senyor Maspons—perquè aquest no és el lloc ni el moment indicat per a fer-ho, vull fer-vos veure, que, degut a la deseducació patriòtica que la majoria de catalans pateixen, moltes vegades la nostra pàtria en val de menys. Vegeu, si més no, com degut a una llei espanyola de soca-rel, la de Congregacions Religioses, tot el nostre patrimoni artístic-religiós, que no és poc i que està estretament lligat amb la nostra història, passarà a mans dels espanyols. El mateix pot dir-se de la nostra cultura i ensenyament, el qual estarà a mercè d' aquell mi-

nisteri espanyol que, malgrat l'Estatut, vulgui destruir-lo i espanyolitzar-lo. Fa, doncs, pena i revolta el nostre esperit català i lliure, el constatar que hi ha catalans que, podent fer-ho, no s'han oposat a aquesta llei, ni han fet sentir, tan sols, la seva veu de protesta. El no haver posat l'ideal de pàtria per damunt de tot altre anhel, ha fet que lliuessim inconscientment, la clau amb la que un dia ens poden tornar a tancar dintre el més ignominiós esclavatge.

Quan els nostres avant-passats foren catalans cent per cent, com es diu avui, la nostra pàtria assolí una grandesa i un esplendor admirables, havent estat el centre i l'espill de la civilització i de la cultura, posseïnt, des l'edat antiga, moltes coses que avui dia encara no tenen moltíssim Estats moderns. Explanà, ací, brillantment, el senyor Maspons les grandeses de Catalunya en l'antigor, durant la seva plena llibertat, remarcant la grandiosa diferència que hi ha amb els moments actuals.

Per això us deia, al començament que la nostra pàtria té posades les seves esperances en les organitzacions excursionistes, amb les quals confia recobrar la seva plena llibertat i amb ella els veritables camins de grandesa. Cal, però, que tots ens sentim posseïts del ferm ideal que representen aquells tres mots que constituïren el lema dels fundadors del nostre excursionisme i que encara avui poden llegir-se en el vell casal del Centre Excursionista de Catalunya: Pàtria, Llibertat i Fe.

Una xardorosa ovació clogué les darreres paraules del senyor Maspons, el qual fou molt felicitat.—F.

UN CAS DEL SEGLE XVIIe

Si sempre ha estat corrent l'auxili mutu que pel temps vell es prestaven les justícies dels pobles, ho fou encara més en el primer terç del segle XVII, quan els malfactors pul·lulaven per molts indrets de Catalunya amb gosadies insòlites i crims audaciosos. Era una forma especial de bandolerisme, de la qual ara en sabem un cas concret, ocorregut en 1618, al terme de Terrassa.

A la casa de Paula Font de Gayà, una quadrilla de lladres cometeren un robatori: es feren i averiguacions per la cort del batlle terrassenc: a la fi aquest funcionari s'enterà d'haver ingressat a les presons d'Igualada un subjecte sobre el qual requereien sospites. A Ter-

rassa reclamaren el presumpte criminal per mitjà de lletres dirigides al sotsveguer igualadí.

Vet ací l'acta del consell dels prohoms igualadins, corresponent al dia 22 de desembre de l'indicat any.

«E primerament sobre la proposició feta per los dits senyors concellers, acerca que m^o Jaume Farrer, sotsveguer y batlle reial de dita vila, los ha amostrades unes lletres patents, emanades de la Cort del batlle de la vila y terme de Tarrassa a dit sotsveguer dirigides, en les quals en subsidi de dret y de justicia lo requereix que done y lliure en mans y poder de Narcis Vehins, sotsbatlle de dita vila de Tarrassa, la persona de Manaut Homs, de dita vila de Tarrassa, lo qual està pres en les presons de la present vila y está inculpat de haver ell, en companyia de altres, robada la casa de Paula de Font de Gayá, del terme de dita vila de Tarrassa, y que per ço juntassen parlament y determinen si apareixerà bé que doni dit Manaut Homs o que li fasse la causa; y llegidas las ditas lletres patents, les quals foren dades en la vila de Tarrassa, lo die de ayr: Ha determinat dit parlament que dit Manaut Homs sia lliurat en ma y poder del dit senyor batlle de Tarrassa, per a que aquell aporte en les presons de dita vila y sie castigat conforme a justicia y sos merits. E que de la dita rebuda ne firme apocha en poder del scriva de la Cort de dit sotsveguer.» (1)

Seria curiós de conèixer la pena que va aplicar-se a Manaut Homs, si és que realment era autor de la malifeta comesa en el terme de Terrassa.

GABRIEL CASTELLÀ.

(1) Arxlu mun. d'Igualada, Registro de 1618.

CONEIXEMENTS DE L'ACAMPADOR

La picada dels escorpins europeus, no sol ésser mortal, però ocasiona greus trastorns.

Generalment va seguida de dolors aguts i febres, manifestacions que desapareixen després d'algunes hores.

Les espècies africanes i del migdia d'Espanya, són molt més perilloses.

Hi han casos—encara que no molt freqüents—que s'infla extraordinàriament l'entorn de la ferida, apareix la febre intensa i sobrevenen vòmits i tremolors nerviosos.

Aquests trastorns s'eviten i calmen, rentant ràpidament la ferida amb amoníac.

Cal abans, i apenes rebuda la picada, comprimir-la fortament, a l'objecte d'extreure'n la major quantitat possible de verí i, a més a més, xuclar-la; aquesta operació no deu fer-la cap persona que tingui petites ferides a la boca.

Crònica

Les Conferències i Sessions d'aquest curs. - Amb un èxit sempre mantingut, s'han vingut celebrant les conferències i sessions del curs actual, el qual podem dir que ha constituït una època d'intensa tasca, que la nostra entitat ha realitzat en pro de l'enaltiment de l'excursionisme a la nostra ciutat.

A continuació dels actes esmentats en els dos números anteriors d'ARXIV, el dia 21 de març va celebrar-se, a càrrec de la Secció de Fotografia, una interessant sessió de projeccions. Es projectaren magnífiques vistes de la Serra de Cadí, Pedraforca, Campcardós i Andorra, obtingudes pels nostres volguts consocis senyors Manuel Closa i Antoni Miralda, els quals feren les corresponents explicacions i comentaris.

Interessantíssima en extrem resultà, també, la conferència que donà el culte excursionista barceloní, senyor Josep Rovira, membre del C. E. de C., el qual disertà sobre el tema «Film d'un viatge pel Centre d'Europa». Amb paraula fàcil i amena, descrigué un suggestiu viatge per Bèlgica, Alemanya, Àustria, Hongria i Itàlia, de tots els quals països projectà magnífiques vistes d'il·lustració, en nombre de més de cent cinquanta diapositius, que cridaren molt l'atenció per la claredat i pulcritud de detalls que contenien.

El divendres següent ocupà la tribuna del Centre, el President honorari de la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya, l'eminent jurista senyor Francesc Maspons i Anglasesell, el qual descrigué, magistralment, amb mots amarats de patriotisme, l'interessant tema «Els ideals excursionistes». Per l'interès que desvetllaren les paraules del senyor Maspons, inserim en aquest mateix número, un extracte de la seva brillant peroració.

Per tal de donar major temps d'assaig als cantaires que han d'il·lustrar la conferència de clausura de curs, s'ajornà, fins a una propera

data, la dissertació «Visió del que fou l'imatgeria popular a Catalunya», junt amb l'Exposició de romanços, auques, estampes i fulls populars, que ha de celebrar-se a càrrec del nostre President, senyor Marian Gali. Per mitja de la premsa local s'anunciarà la data de la seva celebració.

Excursions fetes. - Durant els mesos de abril i maig s'han efectuat 23 excursions, amb un total de 229 socis concurrents. D'aquelles 4 foren amb acampada, amb un total de 12 tendes.

Els llocs preferentment visitats són els següents: 3 excursions a Núria, havent ascendit al Puigmal, Nou Creus, Nou Fonts i Font Negra; Font Romeu; Mèrens, Soldeu, Pic Negre d'Andorra i Vall de Campcardós; Benasque, La Renclusa i Pic d'Aneto. Totes aquestes sortides foren amb esquís. 12 excursions a diversos indrets de Sant Llorenç; Turó de l'Home del Montseny i visita a l'Observatori; Castelldefels; Montcau, Cova Simanya i Mura; visita al Parlament de Catalunya, Museu d'Història Natural, de Piscicultura i Martorell, de Barcelona; Tres Creus (XVIII Campament social).

La nova Ensenya del Centre. - Es posa a coneixement dels senyors socis als quals interressi que, l'abans possible, sigui executada la nova ensenya del Centre, segons el projecte que va escollir el Jurat Qualificador, que procurin signar en els fulls que per aquest fi hom ha posat a la post d'anuncis de l'entitat, dessota del quadret que conté el dit projecte. Tal com s'indica en aquells fulls, el Consell Directiu es compromet a fer executar el nostre nou distintiu, així que figurin en els plecs les signatures corresponents a l'adquisició immediata de cent cinquanta a cent setanta cinc ensenyes, el preu aproximat de cadascuna de les quals serà d'unes dues pessetes.

Els senyors socis signants són pregats d'indicar, per mitjà d'una A o d'una B, al costat de la seva firma, si prefereixen l'ensenya amb agulla o amb botó, respectivament. Cas de voler-ne una de cada mena indiquis amb un 2 solament.

El Concurs Fotogràfic dedicat al Pantan de la Xuriguera. - Un èxit indiscutible assolí aquest Concurs fotogràfic que la Secció de Fotografia, d'acord amb el Consell Directiu, va organitzar entre els socis del Centre. Foren trameses a aquest certamen 71 magnífiques i artístiques ampliacions fotogràfiques, representant els més bells indrets del

Pantan de la Xuriguera. Heus ací el veredicte del Jurat Qualificador, que formaren els senyors Joaquim Vancells, Salvador Salvatella, Joan Rusca i Antoni Cirera, aquest darrer en qualitat de Secretari del Certamen:

Primer premi, de cent cinquanta ptes., a la col·lecció que portava per lema «Frondositat», original del Sr. Joan Pineda; Primera menció, de cinquanta ptes., a la col·lecció titulada «Les clarors del seu mirar», del senyor Miquel Astals; Segona menció, de vint-i-cinc pessetes, a la col·lecció que portava per lema «Aigua i Sol», del senyor Víctor Plans. Donada la diferència de qualitat existent entre les dues col·leccions premiades amb menció, el Jurat va creure de justícia diferenciar, també, les quantitats destinades a aquestes.

Durant els dies que fou oberta l'exposició d'aquest Concurs, desfilaron per la nostra entitat, nombrosíssims visitants.

El Centre a Ràdio Terrassa. - Per haver-nos-ho confiat el Ràdio-Club i tal com indicàrem en el número anterior d'ARXIU, la nostra entitat es cuida de transmetre, cada divendres, a un quart de deu del vespre, per mitjà de l'Emissora E. A. J. 25, Ràdio Terrassa, el Ràdio-Butlletí setmanal d'excursionisme, en la qual emissió són radiats escollits articles de doctrina excursionista, descriptius i de ressenya, amb els que hom propaga i dona a conèixer els elevats ideals que persegueix l'excursionisme català.

Després de la lectura d'aquests articles, són radiades, en forma de noticiari, totes aquelles noves que tenen un interès general pels excursionistes i altres de caire local i particular, com són les de la nostra entitat i les que, accedint a la nostra sol·licitud, ens faciliten les demés entitats excursionistes terrassenques, la cooperació de les quals agraïm cordialment.

Una vegada més palesem, també, el nostre reconeixement al Ràdio-Club, per la deferència i atenció que ha tingut envers el Centre.

Biblioteca. - Ultra els butlletins i revistes que periòdicament es reben al Centre, han ingressat a la nostra Biblioteca els següents volums: «Boletín de la Academia de Ciencias i Artes», volum VI, quadern IV. «Memorias de la Academia de Ciencias y Artes», volum XXIII, números 3, 4, 5 i 6.

«Boletín de la Academia de la Historia», Volum CII, quadern I.

«Arxiu de Tradicions Populars», VI.

«Julita», de M. Genis i Aguilar.

«Raport documentat de l'Institut de Cultura i Biblioteca Popular de la Dona», de Barcelona.

«Origen dels materials de la pudinga quarçosa», fascicle cedit pel nostre distingit col·laborador, senyor Jacint Elies.

«Memòria 1932, de la Caixa d'Estalvis», de la nostra ciutat.

Moltes gràcies als generosos donadors.

Museu. - Credits pel consoci senyor Joan Borràs, han ingressat a la vitrina corresponent, una col·lecció de fòssils trobats a Fígols, Moià i Sant Sebastià de Montmajor i uns magnífics exemplars de cristall de quarç recollits a Sant Salvador de la Vedella de Fígols.

També han estat col·leccionats varis exemplars de fòssils trobats a les Cases d'en Batista de Sant Sadurní de Noya i altres a Sant Cristòfol de Marganell, els quals han estat lliurats pel consoci senyor J. Datzira i Vidal.

El Consell Directiu agraeix cordialment aquests interessants donatius.

La XIII Diada de Germanor. - Atenent la sol·licitut que el Consell Directiu ha rebut de la benemèrita Escola Choral i tenint en compte el grandióssim èxit que assolí la Diada de Germanor celebrada l'any passat, junt amb la dita entitat orfeònica, la Junta ha acordat accedir a aquell prec i celebrar, també, enguany, la nostra festa anyal, conjuntament amb l'al·ludida Escola Choral.

Davant la impossibilitat, per part de la Directiva, de poder complaure les diferents opinions i projectes respecte d'aquesta festa, exposats en la reunió celebrada darrerament, la Junta ha determinat nomenar, directament, la Comissió de socis organitzadors, els quals és d'esperar que, d'acord amb ella, actuaran amb tot l'entusiasme possible, per tal de satisfer els anhels dels associats.

Tal com figura en l'anunciat d'excursions, s'ha fixat el dia 25 de juny per celebrar aquesta Diada la qual tindrà lloc als bells indrets de La Mata.

Secció de Fotografia *El IV Saló Local de Fotografia.* - Convo-
cat, ja, aquest certamen fotogràfic, l'obertura del qual tindrà lloc el diumenge dia 2 de juliol, diada de la Festa

Major, segons les bases repartides per la nostra ciutat i inserides en el número anterior d'ARXIU, la Directiva d'aquesta Secció prega a tots els terrassencs, molt especialment als socis del Centre, que procurin prendre-hi part per tal que aquest Concurs assoleixi el major esplendor i interès possible.

Secció d'Esports de Neu i d'Alta Muntanya *Per un campament a Les Maleïdes.* — Vist

l'èxit que assolí el Campament col·lectiu que va instal·lar-se l'any passat, durant vuit dies, a Sant Maurici i atenent els precs rebuts de molts adherits a aquesta Secció, la Directiva de la mateixa ha començat les gestions encaminades a procurar la realització d'una acampada social, durant una setmana del vinent mes d'agost, al Pla d'Estany o a Aigualluts, en el faldar de Les Maleïdes.

Els membres del Centre, tant si són socis de la Secció com no, que tinguin intenció d'assistir a aquest campament, són pregats d'inscriure's, des d'ara, per mitjà d'algun dirigent de la Secció organitzadora.

Secció d'Atletisme *Volta a Sabadell: Cros.*—D'entre els 90 atletes que hi participaren, En Poi es classificà a cinquè, Mestres a 11.è i Múrcia a 28.è. Tingué lloc el dia 2 d'abril passat.

El dia 16 del mateix mes, en el nostre camp de Les Fonts, es celebrà un matx d'entrenament contra el Junior F. C., donant el resultat de 38 punts per la Secció i 16 per l'equip forà.

Primer Campionat del Vallès. — Aquest Campionat va celebrar-se el dia 23 d'abril, els resultats homologats del qual, establerts com a rècords del Vallès, són els següents:

100 metres., C. N. S., 12 s.; Pes, C. E. T., 10'10 m.; Alçada, C. E. T., 1'70 m.; Llargada, C. E. T., 5'86 m.; 5.000 m. marxa, Pensament de S., 33 m., 39 s., 2/5; 1.500 m., Pensament, 4 m. 39 s., 3/10; Javelot, C. E. T., 42'25 m.; 4 x 400 rellevaments, C. E. T., 4 m., 3. s.; Perxa, C. E. T., 3'30 m.; 5.000 m. C. E. T., 17 m. 7 s., 1/5; Disc, C. E. T. 27'98 m.; 800 m. C. E. T., 2 m. 15 s. 1/5; 83 m. Tanques, C. E. T., 12 s. 3/5; 200 m. C, N. S., 25 s. 4/5; Triple salt, C. E. T., 11'74 m.; 400 m., C. E. T., 38 s. 1/5; 4 x 100, C. E. T., 49 s. 2/5.

Volta a Manresa. — El dia 30 d'abril el consoci Poi va obtenir el tercer lloc de la classificació general d'aquesta Volta.

EXCURSIONS OFICIALS

MES DE JUNY

Dies 3, 4 i 5.—Assistència al *IX Campament General de Catalunya*, al Sunyer (Pla de la Garga), el qual és organitzat pel Camping Club de la Federació d'E. E. de C., amb la col·laboració efectiva, enguany, de l'A. E. Muntanya de Barcelona i la del nostre Centre. Organització local: Secció d'E. de N. i d'A. M.: Vocal, Manuel Aurell.

Dies 3, 4 i 5.—Excursió a *Porté, estany de Lanós, Puig Pedrós, refugi d'Enbeis i Mèrens*. Vocal, Manuel Closa.

Dia 18.—Excursió a la *Font del Saüc, Font de l'Olm i Font Flàvia*. Vocal, S. Font.

Dia 25.—**XIII DIADA DE GERMANOR A LA MATA**, conjuntament amb l'Escola Choral. Detalls, per programes especials.

MES DE JULIOL

Dia 9.—A *Sant Feliu del Recó*. Vocal, J. Tintorer.

Dies 23 i 24.—Acampada a l'*Estany de Banyoles* i visita al monestir romànic de *Porqueres* i a *Girona*. Amb autocar. Vocal, Antoni Cirera.

NOTES.—Davant la impossibilitat d'incloure anticipadament en aquest full totes les excursions que realitzarà el Centre, es prega als senyors socis que tinguin intenció d'efectuar alguna sortida, que procurin passar pel nostre estatge els dies de les reunions preparatòries, puix que, cada divendres, en la post d'anuncis, hi haurà anunciada l'excursió o excursions que es realitzaran el diumenge següent.

—La Redacció d'ARXIU, posa en coneixement dels senyors socis i en particular dels que amb sobrada raó s'han queixat de la tardança amb què ordinàriament apareix ARXIU, que la mentada Redacció, al seu temps, té els originals i les fotografies enllestides i que la causa de tal anomalia, és la Impremta qui en té la culpa.

Aquesta Redacció ho posarà a la consideració de la Junta Directiva, per tal de que cerqui una solució.

SOCI!!

Tens companys?
Tens amics?

PROPOSA'LS PER ASSOCIAR-LOS A LA NOSTRA ENTITAT

Excursions i visites col·lectives

Alpinisme

Esports d'hivern

Camping

Atletisme

Conferències i Cursets

Exposicions

Biblioteca: Prestació de llibres i mapes

Servei gratuït d'ARXIV

Sessions de projeccions, etc.

Hotel
VICTORIA

CARTA - COBERTS - PENSIÓ
Preus especials per Excursionistes

TERRASSA - Sant Pere, 50

Ràdio - Pianos i Fonografs

Atwater-Kent : Clarión : Echo-
phone Kennedy - Kolster Inter-
nacional - Radiola (R. C. A.)
les millors marques americanes
i nacionals - *Vendes a terminis.*

CASA FARRAS - J. Jover, 18 (Gavatxons)

Academia Cots

Sucursal a Terrassa:

RAVAL de FERMÍ GALÁN, 7

CENTRE ESPECIALITZAT EN
L'ENSENYAMENT PRÀCTIC DE

Ortografia

Teneduria de Llibres

Català, etc.

IDIOMES

Anglès, Alemany i Francès

MATRICULEU-VOS tots els dies,
de 11 a 1 del matí i de 5 a 8 tarda.

Vda. de G. Llargués

BISUTERIA i OPTICA

Extens assortit en Relot-
geria de totes classes.

Arranjaments garantits
per Joies i Relotges

Font-vella, 18 TERRASSA

CALDERERIA

Josep Olivé

Bartomeu Amat, 93 - 95

i Transversal, 242-244-246

Telèfon, 2399

TERRASSA

Sol·liciteu pressupostos sense com-
promís, per projectes, montures de
Tintoreria i Calefacció, Bombes de
totes classes i quants treballs siguin
relacionats a la Caldereria

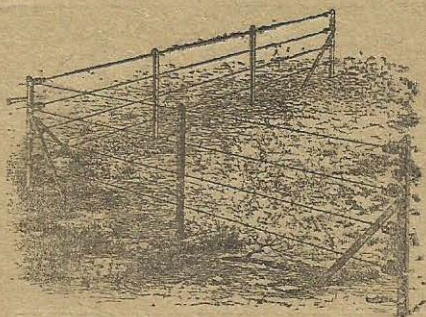
ASSEGURANCES

CAPELLA

VIDA
INCENDIS
ACCIDENTS
MARITIMS
ROBATORIS
etc., etc.

St. Leopold, 98

Telèfon, 1439

CEDECERIA I ARTICLES METAL·LICS

VISITIN LA NOVA CASA

Frederic Setó

PER ENREIXATS, GALLINERS

TANCATS I SOMMIERS

Topete, 63 - Terrassa

Tingui present que s'ha obert la
ESPARTENYERIA

*** Sport ***

Especialitat amb espartenyas per
a caçadors i tota classe d'esports.
Preus econòmics

Raval, 15 - TERRASSA

Fàbrica de Teules mecàniques

Segués, Donadeu i C.^a

Torres cuites per façanes i
jardins - Articles sanitaris

Despatx: Fontvella, 1 - Telèf. 2111

Casa Martorell

Perfumeria nacional i estrangera
Plateria
Bisuteria
Paraigües
Ombrel·les
Objectes propis per a regal

Font-vella, 59 - TERRASSA

Consocis:

EFFECTUEU LES VOSTRES
COMPRES EN LES CASES
ANUNCIADES EN EL
PRESENT «ARXIV»

CASA CUNI

◆◆◆ CONFITERIA ◆◆◆

RUTLLA, 52 : TERRASSA : TELEFON 1717

8 fotos insuperables obtindreu **8**
sempre amb ROLL-FILM
"Superchrom Gevaert"

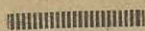

Sensibilitat elevadíssima!

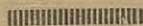
Ortocromatisme perfecte!

Gra finíssim!

Gran latitud d'exposició!

*Provi un rotllo i no en gastarà
d'altre per la seva càmera.*

*Demaneu prospecte núm. 18 als
representants per ESPANYA:*

Industria Fotográfica Nacional, S. A. - Mallorca, 480-BARCELONA